Ч. 150 (11.403). Львів, субота 7. липня 1928. Pozstowa oplata zapłacono ryczałtem. Рік XLVI.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло“, Львів.
Гол. Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА: Місячно: в краю 4·50 зол.
За границею: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зл., Німеччині 7·50 зл., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зл., Австрії 7·50 зл. — Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

„Коментар“ до енунціяції.

Львів, 6. липня 1928.

Після відомого інтерву (енунціяції) з марш. Пілсудським, що його передрукувала дослівно за „Глосом Правди“ вся польська преса, повстав помітний рух і метушня серед польських парляментаристів усіх політичних напрямків, крім одинкарів. Але й клюб одинки має в найближчому часі зібратися на окреме засідання, присвячене тому інтерву. Польські парляментарні клюби та їх партійні проводи відбувають у спішному порядку засідання, щоби „зайняти становище“ до тих численних квіток, які зложилися на такий, не можна сказати скромний, а навпаки — навіть на дуже барвний вінок характеристики для польського парляментаризму.

Першими, що зареаґували на те інтерву, були пепееси. Їм воно дуже не подобалося, що більше, вони почули себе ображеними і приняли на засіданні своєї партійної екзекутиви навіть дуже гострі резолюції проти зневаг для польського сойму і польських „законослужителів“-парляментаристів. Одначе ті резолюції, опубліковані в партійному органі польських соціялістів, підпали конфіскаті разом з передовою статею, яка їх інтерпретувала та мотивувала. Самозрозуміло, що цей факт напсував пепеесам ще більше крови, як само інтерву. Бо й якже, хтож як не вони, хтож як не пепееси, зорганізовано підтримували і чинно спомагали травневий переворот у 1926 р.! А до того сам автор інтерву, сам творець пророчистих характеристик, сказав: „Вільно писати коментарі, які хочете, але змінювати моїх слів не вільно“. І не зважаючи на те, на орган союзників травневого перевороту впала конфіската за коментарі.

Одначе на те, як видно, нема ніякої ради. І тому то „коментарів“ інших польських партій мабуть у пресі не побачимо. А ті коментарі без сумніву є, їх ухвалюють, над ними голосують не тільки Пяст і ендеки, але й „Визволене“ та інші. Словом: у всіх їх „кипить“, у всіх їх накопичується „ураґан обурення“. Всі вони не можуть стравити того, що сойм — це неважне чи теперішній, чи попередній, чи перший — дістав означення „сойм суверенних повій“, а теперішні парляментаристи удостоїлися такої ядерної й образової ілюстрації, як та, що кожний з них, мовляв, „має привілей поводитися, як свиня і лайдак“. Та всеж таки один „коментар“ не підпав конфіскаті. Таким „коментарем“ треба вважати енунціяцію маршалка сойму Дашинського про теперішній сойм та його працю, дарма, що в тому „коментарі“ нема ні слова про само інтерву марш. Пілсудського.

Марш. Дашинський сказав про теперішній сойм таке:

„Сойм є єдиним місцем у Польщі, де посольські промови є бережені посольською неторканістю. З того привілею родиться обовязок панування промовців над самим собою. Парлямент, який не є жалюгідною карикатурою, мусить бути місцем вільного слова, схрещування поглядів на державні справи і суспільні, а також місцем критики відносин. Німий парлямент — не пожиточний. Перша сесія нового сойму сипалася спокоєм дискусії, почавши перше врочисте засідання. Теперішній сойм не мав потреби, за винятком одного випадку, виключати когонебудь із засідання. Посли вистерігалися зневаг, промовляли до річи, а у випадку нарушення регуляміну піддавалися розпорядкам провідника. Ніхто не верещав ані не кричав. Вигідно в новій салі розміщені посли сиділи в часі дебат на своїх місцях і за винятком уваг, заперечуючих промовцеві або аплявзуючих перивань, не можна було завважити ніяких нагальних реакцій. Два випадки особистої зневаги найшли свій епільоґ у суді чести“.

Марш. Дашинський уважав за доцільне зробити те, що випливало з його обовязку як маршалка сойму, тобто взяти в оборону теперішній сойм очевидно з уваги на енунціяцію марш. Пілсудського. Треба признати, що цей вчорашній лідер ППС, цей великий поклонник марш. Пілсудського, зробив це дуже дипльоматично і хитро. Крім справи теперішнього сойму, в якому він є відповідальним провідником, не добачив цей політик ніякої іншої справи порушеної в енунціяції марш. Пілсудського, на яку йому слід би теж зареаґувати. З того висновок, що Дашинський погоджується з усім, що сказав марш. Пілсудський про попередні сойми і про свою ролю в будові та розбудові Польщі, як також про польську конституцію. І це є незвичайно характеристичне для людини, що ввійшла до сойму як член ППС і що приняла з рук тієї останньої теперішнє своє становище. ППС протиставиться дуже різко цілости того, що сказав марш. Пілсудський, а Дашинський реаґує делікатно тільки на те, що зачіпило нинішній сойм.

Що більше, ППС стає в обороні того парляментаризму на будуче в тих формах, що обовязують і здійснюються у парляментарній польській практиці тепер, а Дашинський, хоч боронить минулого теперішнього сойму, то цілком не підіймається оборони його будуччини. Навпаки, він погоджується цілком зі становищем марш. Пілсудського в аналізі обективних умовин теперішнього польського парляментаризму та його перспектив. Він каже:

„Теперішній уряд не має більшости в соймі. Протиурядова опозиція є в більшости. Але та більшість не може творити цілого уряду. Є три виходи з того складу відносин: 1) розвязання сойму; 2) утворення урядової більшости виключно з лівиці; 3) державний переворот. В практиці витворилася ще одна оригінальна метода, яку я назвав би методою невитягання консеквенції. Сойм не ухвалює міністрові заяви довіря, але скреслює йому напр. диспозиційний фонд. Міністр не витягає консеквенцій з ухвали і остає на становищі“.

Це останнє є без сумніву найоригінальнішою методою останніх часів, але річ у тім, що ті, які вводять цю методу, можуть від неї дуже скоро відступити, розуміється, у зовсім не бажаному для парляментаризму напрямі, тоб-то у напрямі, гіршому від теперішньої методи. Маршалок Дашинський мовчить про те, а на кінці своєї енунціяції робить такий висновок:

„Колиб у цьому соймі утворено постійну більшість, то польський парляментаризм міг би поволи розвиватися, але постійно, як могутній чинник леґального політичного життя. Насильство, замах на конституцію і парляментаризм можуть довести державу тільки до важких кріз“.

Колиб... толіб. Іншими словами і марш. Дашинський не ворожить теперішньому соймові ніяких рожевих перспектив, бо утворення сталої парляментарної більшости в ньому неможливе. Знасилування конституції, тобто насильства над теперішнім парляментом, він теж не вважає надто траґічним, бо від того надіється лише внутрішніх кріз, але не катастрофи. Так отже марш. Дашинський, боронячи, як уже сказано, минуле теперішнього сойму, зовсім не розпинається за долю його будуччини та й взагалі не бере собі надто до серця долі парляментаризму в Польщі. В тому його становище вповні покривається зі становищем марш. Пілсудського. А що маршалка Дашинського не можна ніяк ні вилучити ні тим більше протиставити цілій партії ППС, то виходилоб, що й ППС не далека від його позицій і поглядів. Звідси вже легко зробити висновок, що все її обурення, вилляте в протестуючих проти змісту енунціяції марш. Пілсудського резолюціях, які підпали навіть конфіскаті, є звичайною комедією, що й фунта клака не варта. Словом: у Польщі дозріває поважна кріза парляментаризму, кріза, яку скоро доведеться пережити саме теперішньому соймові.

Замирення Европи й українська справа.

Берлін, 28. червня 1928.

II.

Як і не ставилисьби до повоєнного розвитку Европи всі охі „побідники“ і їх дрібні сателіти, їх становище зможе в найгіршому випадку тільки на деякий час спинити остаточне оформлення процесу. Ось так зарисовується в тих перспективах щораз виразніше передовсім можливість, ба навіть **неминучість близького франко-німецько-британського союзу.**

З двох боків іде інтенсивна робота в напрямку такого західньо-европейського державного зблокування.

Передовсім з боку Анґлії. Ще тільки недавно, як анґлійці післали на пост свого посла в Парижі свого найтугішого дипльомата Тирела. Наслідки не дали на себе довго ждати. Европейська преса повна відомостей і коментарів на тему очевидного відновлювання франко-британської **entente-cordiale.**

На що? Проти кого? Хіба знова проти Німеччини? Тої самої, що вже нині звязана економічно з Францією на смерть і життя завдяки взаїмній фузії своїх великих індустрій... Аджеж це є публичною тайною усієї европейської політики, що ось таке, нерозривне вже нині злиття великих народніх господарств по той і цей бік Райну вимусить скорше чи пізніше теж і подібний політично-мілітарний союз обох народів. Поки що робиться дійсністю цей парадокс, що „коли хтось і замирить назавжди німців з французами, то тою людиною буде — Поанкаре“.

Це була саме його промова в Каркасоні, що нагнала блідий страх на поляків. А з другого боку це були анґлійці, що післали недавно до Берліна свого другого найкращого дипльомата, Біркенгеда — „по спортовим справам“. І вже в 24 години по його „спортових відвідинах“ стало публичною тайною всіх, що німці виповідять 12. вересня ц. р. большовикам некорисний для себе взаїмний торговельний договір і що „Німеччина буде на будуче вирішувати комплекс російських питань тільки в тіснім порозумінні із заінтересованими европейськими силами“.

Отжеж поворот до заходу. Той сам, що так недвозначно виявився в останніх німецьких виборах, дарма, що важка німецька парляментарна ситуація не може поки що уможливити переведення тенденцій і змагань німецьких мас в реальне життя... Колишній рапальський розрахунок на Схід і Москву приніс німцям, окрім деяких початкових міжнародніх дипльоматичних користей, у своїм остаточнім результаті тільки політичну несовісність і неточність східного партнера, тільки постійне економічне ошуканство, тільки большовицьке виграбування чужих індустрій проти німців і ще — в заміну за міліонові кредити — донецький процес... При тім усім німецький вивіз до СРСР виносить усього 3 відс. усього німецького вивозу, а й тих 3 відс. не булоб, колиб не постійні німецькі кредити для большовиків. Економічна преса Німеччини геть повнена тими справами. А політична преса повна ґлуму для всіх нинішніх підлобрювань Москви — post factum.

Затеж щораз ширший відгомін здобуває собі в німецькій щоденній політичній пресі кампанія редактора „Таймс-у“, що під відомим псевдонімом „Авгура“ вже від довгого часу пропаґує на сторінках великої анґлійської преси цей франко-німецько-британський союз і бачить його прихід уже з простих причин природної закономірности.

У своїх реальних формах це порозуміння не виходить покищо поза його першу стадію, а саме: взаїмне економічне зближення. Наразі німці предкладають свій рахунок: визволення „Райнлянду“, евентуальне взаїмне обезброєння, прилучення Австрії до материка, ревізія східних кордонів, кольоніяльні мандати, точне означення репараційної суми ітд.

Покищо і французи зі свого боку намагаються зберегти якнайбільше здобутків із великої війни; вони намагаються обмежити розтяглі можливости своїх компромісів і передовсім затримати свою континентальну европейську супрематію.

В тих перспективах нинішня активізація малої антанти і пана Залеського набирає своєрідного політичного змислу. І трудно сказати, як довго цей торг потреває. А проте: великі західні держави його даром не починали. Знають вони всі прекрасно, що тільки шлях взаїмного порозуміння дає їм можливість ширшого, світово-політичного розвитку й передовсім визволення зпід щораз сильнішого натиску американської економічної і політичної супрематії.

Занедбана фондація.

(Ще один голос у дискусії.)

Вже чотири статті про цю нещасливу нашу інституцію і з приводу її мали ми нагоду читати в „Ділі“. Одначе автор кожної з них підходив до справи лише з одної сторони. Всі бачать вину в льокаторах, що при вул. Театинській не отворено досі бурси для учеників. При тому в першій і останній статті, яких автори обговорюють справу як добре поінформовані, представлено її в хибнім світлі.

Перш усього минеться з правдою „Педагог“, немов би в камениці мешкали самі українці, а лиш одна польська партія. В дійсности в камениці є лиш половина українських льокаторів. Фактом є, що ніхто з українців по війні не заняв опорожненого помешкання. Українські льокатори повинаймали помешкання в часі, коли камениці у Львові стояли у воєнній добі до половини порожні і всюди було подостатком помешкань. Тоді стягано льокаторів до камениці, вказуючи на обовязок українця підтримати свою інституцію. А до того це був час, коли ця камениця була в довгах і справа була в тому, щоб військо не зареквірувало помешкань і не знищило цілої камениці. Про бурсу тоді ніхто навіть не думав. А тепер, коли завдяки чиншам цих українців сплачено довги і відчищено каменицю та коли наразі годі перенестись цим льокаторам (просто задля недостачі грошей на здобуття помешкання в іншій камениці), промовляється ім до патріотизму, що належить опорожнити каменицю. Ці українці-льокатори ставились до інституції все льояльно — хоч би ремонтуючи мешкання майже виключно своїм коштом і не ставили ніяких домагань до виділу, хоч польські партії виставляли лиш рахунки за кожну найменшу направу і квоту стягали з чиншу.

А що станеться з льокаторами поляками і жидами, що є на кожнім поверсі? Чи є можлива бурса в повнім того слова значінні, розкинена по дві кімнати на кожнім поверсі і то часто без виходків, які половина льокаторів має спільно з іншими?

Якщо виділ бурси хоче отже її отворити, то повинен постепенно займати звільнені мешкання під бурсу, а не віддавати їх дальше новим льокаторам. А тимчасом не так давно, бо 1923 р., звільнене мешкання п. Коцовського віднаймлено дальше за відступним жидам Ротенбергам... Або виділ ставить собі за ціль, що має бути бурса: використовує кожну нагоду до опорожнення помешкання і звільняє в цей спосіб одно помешкання за другим, щоб здобути вкінці цілу каменицю на цю високу ціль, — або не має тої цілі, а тоді нема що нарікати на льокаторів.

Я переконаний, що поволи льокатори покинуть цю каменицю. Але наразі годі опорожнити її, бо нині тяжко здобути інше помешкання з одного дня на другий. Тому хоч вчасти скажу те, чого не міг знайти „Сусід з Театинської“ у статтях д-ра Чайківського й о. Застирця, як позбутись „непокликаних льокаторів“: **треба, щоб виділ бурси поставив собі за ціль і до цеї цілі змагав!**

Якщо виділ матиме вже цю серіозну ціль, то певно вже в короткім часі камениця буде опорожнена. От вже тепер звільняє одно помешкання п. Кульчицький. Виділ повинен використати це і не піднаймати його дальше. А покищо в цім переходовім часі повинен принаймеише грошевими запомогами помагати бідній молоді з тих грошей, які впливають з чиншів від льокаторів.

І. Громницький.

Від Редакції: На порушену у нас тему про занедбану фондацію є ще в нашій редакційній теці кілька статтей. З них помістимо при найближчій нагоді тільки статтю п. М. Зубрея, в якій обговорено негативні сторони нашого бурсацького виховання і подано проект доцільного виховування молоді по українських бурсах. — Незалежно від того прислано нам ще дві статті, спрямовані проти одного нашого громадянина, що перед кількома роками занив три кімнати в Торговельній Школі „Просвіти“ у Львові, зобовязуючись опорожнити їх в тій хвилі, як тільки того потреба. Тепер Торг. Школа ... конче потребує, бо розвинулася ... і не має де примістити молоді. ... помешкання не буде в часі ферій ..., прийдеться хіба замкнути дві класи школи. Та ми віримо і певні того, що ... громадянин зрозуміє прикру ... школи і віддасть заразі ці кімнати ... потребу, на яку вони призначені.

„Українське Історично-фільольогічне Товариство в Празі“.

З приводу 5-літнього істнування (1923—1928).

Дня 30. травня 1928 р. закінчився пятий рік діяльности „Українського Історично-фільольогічного Товариства в Празі“. З цього приводу на засіданні Товариства в дні 5. червня прочитано справоздання за 1927/8., пятий рік його діяльности та подано коротенькі відомости про пятирічню його працю.

„Українське Історично-фільольогічне Товариство в Празі“ засновано 30. травня 1923 р. заходами професорів Українського Університету в Празі Андрієвського Петра, Антоновича Д., Біднова Вас., Колесси Ол. та Щербаківського Вадима. З початку свого істнування Т-во скупило коло себе найбільш активні наукові сили української еміграції, що працюють в ділянці історії і фільольогії та інших близьких до них галузей знання. Нині воно нараховує у своїм складі 39 дійсних членів та 7 членів-співробітників, отже всього 46 осіб, які перебувають не тільки на території чехословацької республики, а й поза її межами (Франція, Польща, Німеччина, Австрія). Дійсним членом може бути та особа, що закінчила високу школу та має друковані наукові праці. Хто це має останніх, може бути лиш членом-співробітником. Справами Т-ва керує управа, що складається з трьох осіб: голови, його заступника та секретаря, які вибираються на один рік. На протязі пятьох літ щороку на голову вибирано проф. В. Д. Антоновича, його заступником — проф. Ол. Колессу, а секретарем — проф. В. О. Біднова. В такому самому складі вибрано управу й на шестий рік.

Діяльність Т-ва найперше виявлялась в упорядженні прилюдних засідань, підчас яких читалися реферати, а з приводу останніх переводилися дискусії, в яких брали участь не лише члени Т-ва, а й гості. Таких наукових засідань за минулих пять літ (до 30. травня н. р.) відбулося 130, себто на один рік припадає по 26 засідань; на них прочитано 197 рефератів та 4 річні справоздання. Засідання відбувалися правильно щотижня у вівторки, ввесь час, як були виклади в університеті. Підчас різдвяних, великодніх та літніх перерв, коли університетське помешкання було замкнене, засідань не було. Окрім наукових засідань відбувалися ще й засідання адміністраційні для вирішення біжучих справ Т-ва; вони звичайно відбувалися по засіданнях наукових; але було скликано й 4 спеціяльно-адміністраційних засідань.

Із 46 членів Т-ва в читанні рефератів брало участь 27 осіб (у порівнанні з іншими товариствами відсоток дуже високий); з них три особи виголосили по одному, інші по три, пять, десять і більше рефератів. Один член прочитав за цей час 19 рефератів, один 28 і один — 31. Всю зазначену кількість рефератів за їх спеціяльностями можна поділити так: історія — 154, фільольогія — 17, фільософія — 22 та інформації — 4.

Розділ історії складають такі галузи: археольогія — 25 рефератів, історія письменства — 27 (у тому числі 12 присвячено Т. Шевченкові), історія мистецтва — 29, історія права — 5 та історія загалі — 68.

Немало прочитаних рефератів надруковано по ріжних українських виданнях у Києві та Львові, по-части в Празі. Але більшість їх залишається в рукописах, бо щодо друку своїх праць українські вчені є в доволі неоприятливих обставинах. Само Т-во спромоглося видати друком тільки один том своїх „Праць“ (Прага, 1926, 208 стор.), куди ввійшло двадцять рефератів та протоколи засідань у першім році. За відсутністю грошей „Праці“ далі не виходили. Літографічно видано ще 4 річні справоздання.

„Українське Історично-фільольогічне Т-во в Празі“ брало участь у міжнародньому конгресі етнографів та географів у Празі (в червні 1924 р.) вело активну роботу для підготовки Українського Наукового Зїзду, що відбувся в Празі 3—7 жовтня 1926 р.; воно утворило Український Академічний Комітет, що обєднує всі українські високі школи та всі наукові товариства в Чехословаччині, і має близькі звязки з „Коопераціон Інтельлектуель“ при Лізі Націй. Організувало цей Комітет Т-во при кінці ... р., і завдяки енергії свого голови ректора Українського Університету проф. Ол. Колесси, він широко розвинув свою діяльність у справі репрезентації української науки в міжнародніх відносинах. До 31. травня 1926 р. Академічний Комітет істнував при „Українському Історично-фільольогічному Т-ві в Празі“ і

МИКОЛА МАТИВ-МЕЛЬНИК. 6)

Із нетрів ночі.

(Продовження).

Засміявся від вуха до вуха. (Ясна були подібні до порохна, що ледво держиться в собі.)

Попросив сірника... Утішно розложив на столі дві пачки роблених цигарок і підморгував: бери!

...І що я тут робитиму в товаристві цього група?... Він скинув „кабата“ й кинув на прічу... Чорні пятна під пахами, під горлом і на грудях зпід подертої сорочки, наче витоптані зруби серед зелених борів. Війнуло землею й попелом..

Ах так, я вас розумію... Зогидити останки ясного, що лишилось у мойому світі... Хочете мене туди, на дно... Так бавиться кіт мишкою, легенько: трошки зубами, трошки пазурями... вона тікає, а пазурі так тихо мягко... і — вгляб!

Цей довгий Міхель, ось він тепер тут, сторчить як у лісі пень пережертий цвіллю і грибом. Ті посинілі лікті, що нагадують спиці у коліс похоронного ридвану!...

(Злорадний за дверми хихіт, їдкий, як зміючі Магілі. Ляснув по стінах, упав на камяні сходи й покотився на вулицю...)

— Сховай хліб! — крикнула думка, але вже пізно. Мікель сягнув грабцями до стола, відлупив бринку й замахав беззубим млинком. Вузькі повіки закліпали живо, вилиці жували захланно. Широкі нігті з синіми перстенями танцювали коло рота: як великі осінні мухи.

Потім він давав мені, але я не був голодний, краще хай він уже все зїсть, рано я дістану свіжу „порцію“. Я дуже втішився, що Мікель кінчив останню кришку. Але я забув за той глек з якого я пив воду. Тепер я бачив його в долонях Мікеля, бачив як його губи вхопили половину криси. По боках спливали два потічки на подерту сорочку й витерті на колінах штани.

Я вже не мав тут нічого: ні хліба ні води. В мене будився дикий гнів, але він був безсильний — і перегарав сам у собі, як вугілля в попелі.

Довкола мене гусло повітря, сунулося на мене слизьке й мертве і здавлювало кожний рух тіла. Я прасунувся ближче під вікно й ловив грудьми свіжу течію, й не рушався з місця.

— Що буде тепер, га?...

Так хотілося ходити, міряти клітку монотонними кроками... Летіти тоді у світ думками... Але-ж я мусів думати про нього, дивитись на його котячий лоб, дихати потом його тіла, втягати в себе сопухи прокази.

А що, як прийде ніч... Я тямлю, як спав на полі в рові між трупами побитих товаришів, як несло від них одуром смерти; але я їх не боявся... А його, цього довгого Мікеля...

Крізь дверці всунулися дві бляшанки з юшкою, у якій плавала скручена лупина з фасолі і пригар із вишкварeного сала. Голод...

— Не руш, чуєш? Я кинувся до дверей, але й цим разом він скочив як кіт, ухопив за краї обі бляшанки...

— Ух, зволоч! Його великі пальці купалися аж до горішнього суставу... Тоді я вхопив свій хліб, стиснув його під пахою і скоро сів на давнє місце. Моя бляшанка стояла на столі, але я не міг туди дивитися.

Другого дня я зрозумів, що він це робить нарочно. Я стояв уже коло дверей і ждав, поки не принесуть їду... Алеж хоч який я був голодний, я не їв нічого. Нудкий біль заляг під грудьми, мов галючий клубок і наводив омлінням. Мої груди западалися, наче старий гріб.

Так, я їм кулаками об двері! Або нехай його заберуть звідсіля, або...

Двері гуділи, аж відгомоном несло — і ніхто не приходив...

— Вже не можу. Кулаки оббив зовсім, аж полумям у них пече. Пробував черевиками, але й те не помагало: ніхто не обзивався (а я чув кроки вартового, хібаж він зовсім оглух?).

— Як я цього чорта ненавиджу! Чи ви видите? Він бавиться моєю ложкою. Узяв її у зуби й острим кінцем довбе дошку в столі. Що я ... подію...

— Кинь, чуєш?...

— Гі-гі-гі...

— Малпо!...

(Продовження буде).

[...]ние з того часу став самостійною установою.

Товариство брало участь у ріжних урочистостях загально-українського значіння, в ювилейних святах наших наукових установ та вчених, як ось 50-літньому ювилею Наукового Т-ва імени Шевченка у Львові (16. грудня 1923 р.), 60-літтю народження акад. М. Грушевського (8. жовтня 1926 р.), 70-літтю народження акад. Д. І. Багалія (в листопаді 1927 р.), 70-літтю дослідувача Запорожжа Д. І. Еварницького та ін. Само Т-во шорядило ювилейні свята: 1) з нагоди 25-ліття літературно-наукової діяльности проф. Д. І. Дорошенка (16. грудня 1924), 2) з нагоди [...]-ліття наукової та громадянської діяльности акад. Ст. Смаль-Стоцького (27. жовтня 1925 р.); та 3) з нагоди 40-ліття [...]ичної, наукової та громадянської діяльности ректора Українського Університету проф. Ол. Колесси (2. травня 1927 р.). Всі ці свята носили надзвичайно теплий, сердечний характер, а ювилей проф. Колесси, завдяки великій кількости уділенців та привітань, перетворився в свято української науки й культури.

Т-во пять літ провадило, не взираючи на несприятливі умови еміграційного життя, живу наукову роботу. Між членами його утворився моральний зв'язок, [...] спільність інтересів і справжнє захоплення справою. Це дає підставу сподіватися, що воно й надалі не припинятиме своєї діяльности. Розвинути видання в ширших розмірах перешкоджає недостача гроша. Бо приходи Т-ва зовсім малі: вони складаються виключно з членських вкладок (20 корон на рік), а вкладки, як це часто буває в наших установах, приходять дуже неточно. Добра половина членів не має по правді можливости платити членських вкладок. Заступник голови Т-ва проф. Ол. Колесса здобув на праці Т-ва 10.890 чеських корон; їх і повернено на видання першого тому „Праць".

Віримо, що й відсутність грошових засобів не стримає запопадливости та невсипущої праці членів „Українського Історично-фільольогічного Товариства в Празі" і воно дальше працюватиме на славу української науки.

Вічевий рух.

Посольські справоздавчі віча у львівській окрузі.

Дня 20. травня ц. р. відбулося велике посольське справоздавче віче в **Белзі**, повіт Сокаль. Реферував посол Володимир Кохан, який здав звіт з діяльности Українського Парляментарного Клюбу і подав у своїй промові також плян політичної організації повіту. Після реферату розвинулася дискусія, в якій забрав голос м. ін. член радикальної партії д-р Салагуб. Відповідь пос. Кохана, спокійна та річева вплинула на те, що загальний святочний настрій збережено до кінця. Віче закінчено відспіванням народнього гимну.

Дня 13-го травня п. р. відбулося справоздавче віче в **Боярці**, повіт Жовква. Це село належить тепер до найвідоміших громад цього повіту, головно завдяки праці місцевого пароха о. Баранського, який і проводив вічем. Реферував посол Володимир Кохан. В дискусії забирало голос багато громадян, які висказували своє признання для праці Українського Національно-Демократичного Обєднання й одобрювали тактику Українського Парляментарного Клюбу. Після дискусії ухвалено одноголосно повне довіря і признання для Українського Парляментарного Клюбу.

ХИРІВЩИНА.

В неділю, дня 24. червня ц. р. відбулася в селі **Росохах** у читальняному домі організаційна нарада членів Українського Нац.-Дем. Обєднання при участи кількох соток осіб, між якими було багато місцевих жінок. Проводили нараді місцеві громадяни пп. Іван Яворський і Микола Терлецький. Реферат про політичне положення і про потребу одної сильної політичної організації виголосив голова Окружного Нар. Комітету Хирівщини п. Франц Лешецький. Він пояснив також у приступний для зібраних спосіб програму партії. По довшій оживленій дискусії, в якій забрали голос численні громадяни, основано місцевий партійний комітет, якого головою став заслужений діяч гром. Степан Яворський. Одноголосно ухвалено повне довіря для Української Парляментарної Репрезентації і напятновано шкідливу діяльність інших партій. Нарада покінчилася пізним вечером відспіванням національного гимну.

САМБІРЩИНА.

Дня 10. червня ц. р. відбулося велике віче у **Ваневичах** самбірського повіту. Простора саля не умістила зібраних, т. к. що більша частина громадян примушена була стояти в коридорі та на вулиці. Звіт з діяльности Української Парляментарної Репрезентації зложив сенатор о. Юліан Татомир. По рефераті вивязалася жива дискусія, в якій брали участь поважні місцеві громадяни, як Герчаківський Іван, Гнат і Н. Сарайвали, Іван Сидоряк і ін. Хоча на вічу було багато радикалів, то якось ніхто з них не найшов у собі охоти чи відваги виступити з полемікою діяльности нашої Парляментарної Репрезентації. Коли один з громадян поставив внесення на ухвалення довіря Українській Парляментарній Репрезентації, то проти цього внесення не піднеслася ані одна рука і воно перейшло одноголосно при гримких оплесках присутніх. Відспіванням національних пісень покінчено віче.

БЕРЕЖАНЩИНА.

Дня 1. липня п. р. відбулося велике посольське справоздавче віче посла Володимира Целевича в селі **Кривому** бережанського повіту. В битком наповненій салі місцевої читальні здав посол Целевич у півторагодинній промові своїм виборцям звіт з діяльности Української Парляментарної Репрезентації у Варшаві. Свою промову закінчив пос. Целевич словами, що тільки сильна політична організація нашого народу зможе принести нам кращу долю. Присутні виборці порушили потім ріжні свої болячки та кривди і в формі запитів інформували про них посла Целевича. Вкінці на внесення одного з присутніх громадян одноголосно одобрено діяльність і тактику Українського Клюбу на парляментарній арені і виявлено йому, в зокрема послові Целевичеві, повне довіря й подяку за боротьбу в обороні прав нації. Відспіванням національного гимну в бадьорім настрою покінчено віче.

ВІДГУКИ ДНЯ

З дневника Калюмнія Фасцикула.

25. VI. генерал Нобіле вратований. Зарозумілий макарон! Не сидів би в Римі. Помаранчі, виноград, куплі, музеї, вино... А на бігуні що?! Горівка навіть замерзає. Нобіле гохштаплер! Такий як професор Кічка, що вибрався на Чорногору в лякерах, а на дорогу позичив гроші.

Їду цього року до Зелемянки, тільки ще потребую другого підпису на вексель.

27. VI. Голова болить, мало не тріснe. „Ой запив чумак запив"... Вчора стрінув доброго друга, ще з гімназії. Дуже інтелігентний чоловік. Не позволив мені навіть за гардеробу платити. За браму платив таки я.

Останніми часами трачу багато грошей. Але по зеліріну таки пішлю...

28. VI. „І знов мені не принесла нічого пошта"... Один однісінький лист і то від Катерини. Знаю, що хоче. За два дні першого. Знову тринять золотих до Сокільника. Боже! Як чоловік тяжко покутує, і то приємну — за чужі гріхи. Навіть не знаю коли, що і як... Хто був би сподівався по Катерині такої хитрости. Марина зовсім інакша. Каже до мене: „Пан мусять відпочити трохи, на село поїхати, дуже спрацювалися". Поїду. Марину, тільки ще з тим вешлем...

30. VI. З найважніших подій нема що вотувати, хіба що зачався сірчаний сезон. Він тільки так називається, бо Марина каже, що огірки далі дорогі. Пр[...] Амундсен. Маєш тобі! Нобіле знайшовся, а Амундсен зник. Один з найлівіших наших репортерів зрадив мені тайну. Каже: Вони так взаємнe. Мають якийсь сховок і раз ховається один, а другий раз другий. Прачка принесла білля. Просив, щоб зачекала до першого. А вона каже: „Боже, щоб не було так, як мину-

---

Д-Р ІВАН БРИК.

ЗДЕНЄК НЕЄДЛІ.

(З нагоди 50-ліття)

[...] українські культурні інституції.

Тисячі народу вибирались минулого року з Чехословаччини до Зборова. Вибирались, щоби віддати честь кісткам борців за волю народу. Мій довголітній приятель писав мені, що приїде теж, радо скористає з мойого запрошення і буде моїм гостем у Львові. При тому додав, що позволив собі запросити в мою хату і проф. Зденька Неєдлього з донечкою. Йому вільно було так поступити і я рад був тому.

Про проф. Неєдлього я знав, що він є професором музикольоґії на Карловому університеті в Празі, від 1923 р. дійсний член Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові і автор студії про Українську Капелю Кошиця, зрештою в науці імя відоме.

Особисто познайомитися з ним мав я щастя щойно 2. липня 1927 р. Припав мені до серця від першої хвилини. Дрібненька постать, високе чоло, сідиною припорошена буйна чуприна, ясні, розумні очі, милий і сердечний усміх, живі, може дещо за нервові рухи. А в поведенні такий природний, ніжний, спокійний. Мені здалось, що це мій давній знайомий.

У Львові живо заінтересувався проф. Неєдлі нашим життям. Відвідав музеї, розпитував про памятки минулого життя українського народу у Львові, все пильно оглядав, розпитував, з зацікавленням слухав інформацій, був і на концерті читалень „Просвіти". І я дивувався, відки в нього береться ця сила, що після тяжкої далекої дороги, після кількох безсонних ночей та всього труду й невигоди, він все свіжий, живий, не знає втоми. Рідка людина. Наук. Т-во окремими сходинами повитало свойого дійсного члена, який уважно вислухав реферату проф. д-ра Ф. Колесси і забирав у дискусії голос. Значить — українська мова була йому не чужа. На живій і незвичайно інтересній розмові минула членам Наук. Т-ва і скромна вечера у товаристві гостя і його любої донечки, в якої пишався на шиї герданик — дар гостинного голови — і справді був їй до лиця.

Ми приїхали в хату. Якось не хочеться спати. Сів проф. Неєдлі за фортепян і почав грати. Ми слухали... Далі пішли і українські пісні. Я не музика, але ця гра робила на мене велике враження. І ми слухали... аж всміхнулося до нас сонце. Я не міг надивуватися, відки взялося в чеха таке глибоке знання української пісні, таке тонке і по мойому вірне її відчування. Ясна, незабутня хвилина, яких небагато в житті. На спочинок лишилось нам ледве кілька годин, бо рано виїздили в Надвірнянщину на село, де нас очікувала моя дружина.

Проф. Неєдлі бажав пізнати українське село, український нарід зблизька. За кілька днів свойого побуту в Битькові встиг заглянути в селянську хату, приглянутися побутові селянина. Розуміється, що найбільше уваги звертав на народні пісні. Пастушки не мали мабуть ніколи такого вдячного слухача, який дискретно підслухував їхнього співу або гри на сопілці. Навіть у монотонних, примітивних мельодіях находив проф. Неєдлі для себе щось цікавого й гарного. На св. Івана були ми на відпусті в Скиті Манявськім. Не забулу тої цікавости й радости, з якими наш любий гість приглядався ріжноманітности типів і одягів, як уважно слухав лірників, прислухувався жіночим розмовам, слідив за прикметами українського простолюддя, жадно ловив найменшу подробицю вияснення.

Ми розстались. Листування показало, що дотеперішні українські симпатії, навязані проф. Неєдлім більше теоретичною дорогою і зіткненням з інтелігенцією не тільки не ослабли, але по безпосереднім зіткненні з українським простолюдином ще зросли і скріпились. Нам особисто прибув новий скарб, бо новий приятель.

А ним треба дорожити саме з огляду на особу проф. Неєдлього. Хтож він такий? Людина небуденна і своєю працею і своїм характером. Я не годен переказати того, що написали про нього з приводу 50-ліття його земляки. Виберу те, що не тільки характеризує Ювилята, але й має ширше виховне значіння, і то якраз для нашого громадянства. „Як це, — питаються одні, йому вже 50 літ? — таж він такий свіжий, такий ще молодий і тілом і духом". „Як це, — питають другі — йому щойно 50 літ? — якжеж могла одна людина за такий час виконати таку величезну працю?"

В тих словах міститься уся правда про нього. Бож і справді проф. Неєдлі є рідким зразком працьовитости і творчости. Завжди занятий і все має час, з усміхом бере на себе щораз то нові обовязки і ніколи від них не відмовляється. При тому ніколи не нарікає на перетяження, на перевтому. Земляки просять його написати книжку про тайну, як він це робить. Вона побіч Масарикової „Як працювати" може мати велике виховне значіння. Очевидно, що так працювати може тільки людина з великою памятю, широкою освітою і знаменитою науковою підготовкою.

Діяльність проф. Неєдлього широка, багата і позірно роздроблена. Він перш усього історик, докладніше історик музики, історик літератури і політик-публіцист. І всюди аж до найменших подробиць докладний, основний і совісний. Він старається не тільки основно опанувати матеріял, але і вчувається в життя народу, старається, хоче вловити найтайніші й найглибші дрожання його душі і зрозуміти їх. І тому дає

лого року. Пан виїдуть, а гроші хто дасть?" Неможлива біда. Марися понічила свої.

1. VII. Возьме чоловік тих кілька золотих і не знає, що робити з ними. Помешкання заплати, в склепі віддай, процент заплати. Сокільники заєцокій... Ще добре, що чоловік небагато курить, а то мусів би купувати тютюн.

Марисі віддам по вакаціях, передплату за лютий пішлю з села в серпні.

2. VII. Страшна спека. Коби вже скорше відпустка! Голова мало не тріснє. Думати просто не можна. В світі знову нічого не сталося. Не дивуюся дипльоматам, що вони мовчать. У таку горяч можна Бог — зна чого наторочити. Потім по вакаціях відмотуй те все.

3. VII. Несподівано нинішні часописи дуже цікаві. Маршалок Пілсудський давав інтерв'ю по 500 зол. від газети. Але їм нацабанив! Як світ світом, що такого не чули. А посли! Я хотів сам запилдувати, але тепер виджу, що воно трохи незручно. Бо хоч ніби двозначно все сказане, але таки можна догадатися. „Сойм повій"..., „Свині, лайдаки"... „Копати їх бити і плювати. Ніби сяк ніби так. Ніби не вказує пальцем, а все таки дорізає легко. Питався я одного посла, що він на те. Це — каже — не до нас відноситься, а до попереднього сойму. Навіть задоволений з того! Має тепер нагоду до міркувань, дискусій і „до заняття становища". Ціла минула каденція не давала стільки теми.

Шкода, що в нас нема чоловіка, який би раз на рік давав таке інтерв'ю. Не булоб огіркового сезону в часописах.

4. VII. Знайшов другий підпис на вексель. Тепер тільки дістати гроші..

Може коли віддам... Як ні, то гроші однако не пропадуть, обидва ручителі добрі.

Потім відпустка і їду. Їду на полудне, може навіть аж до Заліщик.

А в осени женюся. Кажуть, що сонце дуже помагає на здоровля і на поріст волося.

Біда тільки, що з Марисею і з тими проклятими Сокільниками?!..

Переписав
Галактіон Чіпка.

По широкому світі.

У Гаврі починаються великі маневри французької фльоти з участю 78 кораблів.

Поворот італійського посла до Відня вважають в Австрії фактом, що австро-італійські взаємини поправились.

Еспанські соціялісти змінили дотеперішню резолюцію, яка не дозволяла їм займати які небудь урядові становища.

У Празі почався міжнародній конгрес пожежників, на який приїхало 145 делегатів з Югославії і 154 з Болгарії. Є теж представники Франції, Англії, Бельгії та Румунії.

В околиці Калькути знову повторились бунти на релігійнім тлі; у бійці між магомеданами і браманістами вбито 15 осіб.

Лідер альзатських автономістів барон Цорн фон Бюлях свіжо номінований президентом французької республики, тяжко розбився їдучи на мотоциклетці.

Політичні вісти.

МАРШ. ПІЛСУДСЬКИЙ ВІДЛОЖИВ ВИЇЗД.

Хоч заповідано вже, маршалок Пілсудський не виїхав 5. липня з відложив свій на пізніше.

Вчора, 5-го марш. Пілсудський конферував у міністерстві військових справ із віцем. військових справ ген. Конажевським і ген. Фабрицієм, опісля із шефом ген. штабу Піскором. Конференції ці, як запевняють, були у звязи з виїздом Пілсудського, який має послідувати на днях.

Марш. Пілсудський побуде в Румунії не довше як 5 тижнів, бо заповів свою участь у легіоновім святі у Вильні 12. серпня. Після того лег. свята марш Пілсудський виїде на відпочинок, мабуть також за кордон.

Румунські часописи повідомляють, що марш. Пілсудський приїде до Букарешту в суботу 7. липня і після короткого відпочинку відїде до Тірговісте (60 км. від Букарешту у стіп Семигородських гір).

КЛЮБ 1-КИ Й ІНТЕРВЮ ПІЛСУДСЬКОГО.

Дня 7. липня збирається у Варшаві клюб 1-ки на наради. Зачувати, що на засіданні порушать м. і. справу інтерв'ю марш. Пілсудського. Промовлятиме полк. Славек і зложить відповідну заяву. Крім того предложать проекти зміни конституції, опрацьовані одинкою.

ПРАВНИЙ РЕФЕРАТ У СОЙМІ.

Марш. Дашинський покликав до життя правний реферат у бібліотеці сойму і сенату. Завданням його збирати матеріяли, що торкаються політичної парляментарної процедури. На домагання маршалка сойму і предсідників комісій реферат має інформувати в справі прецеденсів політичні практики законодатних палат, давати маршалкові сойму і послам інформації про справи конституційної парл. процедури в інших державах. Керовник правного реферату має право брати участь у засіданнях комісій: конституційної, правної і регуляміновоі. Правним референтом іменований Зеленевський референт соймового бюра.

ПОМЕР ВОЄВОДА МЛОДЗЯНОВСЬКИЙ.

Дня 4. липня помер у Криниці бувш. міністр. внутрішніх справ поморський воєвода Млодзяновський.

КРІЗА УРЯДУ СХС

З Білгороду повідомляють, що голова радикальної партії Становвич відмовив з огляду на свій вік і стан здоровля приняти, предложену йому королем місію утворення концентраційного кабінету. Зате зобовязався посередничити між урядовими партіями й опозицією і розглянути справу, чи не вдалося би створити народній кабінет.

Біржа.

Гроші.

Американський долляр 8·78·50—8·88·00, канадійський доляр 8·81·50—8·82·00, чеська корона 0·26·33—0·26·60, австрійський шілінг 1·25·50 - 1·26·20, румунська лея 0·05·50 – 0·05·80, французький франк 0·35·00 - 0·35·20, швайцарський франк 1·71·50—1·72·00, фунт штерлінгів 43·40·00 - 43·70·00, радянський червінець 25·00 - 25·50.

Золото: 20 корон 36·50·00—36·80·00, 20 франків 34·50·00—34·80·00, 20 німецьких марок 42·40·00—42·70·00, 10 російських рублів 47·00·00—47·50·00.

Срібло: Австрійська корона 0·58·50—0·60·00, 5 австрійських корон 3·50·00 - 3·60·00, австрійський фльорен 1·75·00—1·80·00, російський рубель 2·90·00—3·00·00, копійки за рубель 1·45·00—1·50·00.

НОВИНКИ

— Найближче число „Діла", з уваги на завтрішнє свято, появиться в понеділок рано.

— **Чемні урядовці.** Як поступають залізничі урядовці супроти українських прогульковців може свідчити подія з дня 3-го липня ц. р. на головному двірці у Львові. В год. 6-ій рано прибуло до поїзду понад 50 українських дівчат, які мали відїхати до стації Брошнів, к. Калуша а звідти до пластового табору на Соколі. Кілька днів раніше „уряд руху" приняв замовлення на окремий вагон для них. На пероні українська дітвора і численно зібрані (понад 100 душ) родичі, а також учителі, стрінулися з цілою низкою „милих" несподіванок. Призначеного три дні тому окремого вагону не було, а залізнича служба вгнотила таку велику скількість дітвори до пів вагону. На протести родичів і учителів відповідала „як кому не подобається, то хай не їде". Нічого не помогла інтервенція учителів С. Левицького і Федусевича у начальника стації. Він не тільки не хотів видати доручення, щоби до поїзду додати окремий вагон, але відпекався замовлення. Що більше: коли делегація прогульки домагались книги скарг, він заявив з пересерди, „що дати йому не хочеться". Дижурний руху також поводився не краще: до одної пані, що рукою вказувала на переповнений пів-вагон крикнув: „ренце тшимаць при собє!"

— **Напад на касу хорих.** В Кельцах помер при праці робітник Завадський, заки зявився лікар каси хорих. Робітники піднесли крик, що цьому винна каса хорих і кількасот їх пішло під будинок каси хорих. Здемолювали уладження, побили урядовців, а директора каси хорих побили так тяжко, що він розхорувався наслідком ран. Товпа намагалася викинути урядовців через вікна 2-го поверха. Інцидент зліквідувала поліція.

— **Ліси в Сх. Галичині їдуть на продаж.** „Експрес Поранни" доносить, що сто тисяч моргів ліса барона Лібіга у Сх. Галичині закупило горішно-шлеське товариство для деревного промислу в Тарновських Горах (Гор. Шлеськ). Ціна купна 3 міл. 200 тис. долярів. Фінансували трансакцію цю „Дрезднер Банк" і ротшільдівські банки.

— **Справа адміністрації доріг у Галичині.** Рада міністрів ухвалила дня 5. липня м. і. проєкти розпорядків у справі переказання діяльности бувш. Тимч. Самоврядного Виділу у Львові з ділянки публичних і рільних меліорацій держ. органам, а з ділянки дорогової адміністрації іншим органам і доручення адміністрації держ. доріг самоврядуванням у воєвідствах: львівським, станиславівським, тернопільським і краківським

[illegible]

— **Прогулька на Маківку.** В [illegible] серпня (неділя) уладжує Т-во [illegible] Воєнних Могил прогульку на Маків[illegible] На стрілецьких могилах відправиться [illegible] місці торжественна панахида при [illegible] части громадянства з цілого краю [illegible] чі подробиці про час відїзду з Льв[illegible] подасться в найблизшому часі. [illegible] шення приймається в льокалі Т-ва [illegible] вул. Руській ч. 18 І. від 15—30. VI. [illegible] динах 10—12. Коли буде зголошено [illegible] повідне число учасників, можливо [illegible] лізнича знижка. — **Головна Рада Т[illegible]**

— **Особисті вісти.** У львівському [illegible] верситеті нострифікувала свій [illegible] ний докторат медицини п-і Галя з [illegible] нюків Гробельна, жінка лікаря д-ра [illegible] на Гробельного в Станиславі. Про[illegible] відбулася 6 п. м.

— **Національний Музей у Льво[illegible]** у місяці червни 60 чисел (127 пре[illegible] приросту до загального числа [illegible] цьому низу інтересних [illegible] XVII. в. зі Сколього та різьблений [illegible] з 1791 р. з давнього дому Юрин[illegible] Личакові. Він збагатився дарами [illegible] Волицького, д-р Гординського, [illegible] жидівської віроіспов. громади у [illegible] парохіяльного комітету в Свой[illegible] стантиновича, Коршнівського (Брат[illegible] Музею в Закопанім, проф. Огієн[illegible] Папайтеску (Букарешт), [illegible] Петришина, д-р Річинського [illegible] проф. д-р Студинського. По [illegible] внутрішніх консерваційних та [illegible] праць музей на час ферій затвор[illegible]

— **Музей Наук. Т-ва ім. Шевч[illegible]** Львові мав в місяці червни ц. р. у [illegible] ділах 98 чисел приросту у 164 пред[illegible] На це зложились дари пп.: Бере[illegible] інж. Волосєвки, д-р Долинського [illegible] клинського Р., Матвієнка, т-ва [illegible] ників „Молот" в Леобен, інж. [illegible] та, тов. „Оссолінеум", [illegible] д-р Ріхтгофена (Шлеськ) і Юрин[illegible] їм висловлює управа музею [illegible]

— **Виясненння.** У звязку з вашою [illegible] кою з дня 4-го п. м. п. з „Один з [illegible] переходу на латинський обряд" [illegible] таку заяву: „Уряд парохіяльний [illegible] св. Петра і Павла у Львові ствер[illegible] що дня 5 червня п. р. не було [illegible] вінчання, і що Григорій Савчин [illegible] залія Душник не зголошувались [illegible] вступити в подружий стан, [illegible] оповідей тут не голошено, та Гри[illegible] Савчина з Розалією Душник не [illegible] Львів, дня 4. липня 1928. Гр. [illegible] Парохіяльний св. ап. Петра і [illegible] Львові, о. **Микола Галянт.** — [illegible] що ця новинка через недогляд [illegible] у нашому щоденнику.

— **Львівська темна хроніка.** [illegible] студент львівського універси[illegible] Кампф і вільна птаха Сімеон [illegible] користали атмосферу спортов[illegible] і заснували власний спортовий [illegible] ополів" в той спосіб: [illegible] купили книжку для закладів і [illegible] домах збирати гроші на [illegible] назбирали 1200 зол., штука [illegible] верх і тепер у нагороду [illegible] відсидять у гарячий час [illegible] у „холодній". — 8 місяців [illegible] днини Жовкви Іван Ловицький [illegible] стецтво дозвати до [illegible] зеро.

— **Недуги в околиці Львова.** [illegible] маретичові в шпалях [illegible] на Кульпаркові — [illegible] фу в Угерцях (Город[illegible] в Сихові, Зимній В[illegible] Знесінні і в Татарові [illegible] у Кульпаркові та Сенрів[illegible]

— **Катастрофи.** У Польщі [illegible] повські Гори артилерійський [illegible] не знати звідки [illegible] сті розірвав трох дітей [illegible] — На пароплаві, що їхав з [illegible] до Мекки, через Суматру [illegible] пропав задушених у [illegible]

— **Пропорції.** Львівський [illegible] призначив 10.000 зол. на [illegible] родним унів. студентів, з [illegible] ній Лічниці", з якої [illegible] недужі, без огляду на [illegible] тичні, класові чи інші [illegible]

— **Рівні вістки.** [illegible] ють у СРСР великий [illegible] пл. Від 1-го жовтня 1928 [illegible] п. р. переїхало на [illegible] лекий Схід 101.264 [illegible] було їх лише 80.000. — [illegible] ний театр „Комеді Франсез" [illegible] 1908 р. виїхав на [illegible] Німеччина. — У [illegible] метрик [illegible] польща, основника [illegible]

таки прості, але пориваючі малюнки історичних епох і осіб, малюнки енергії і творчих сил народу, що одночасно стають новим багатим джерелом енергії і творчости і для самого автора і для його земляків. А при цьому його студії написані так живо, просто і приступно, що можуть читати їх і нефаховці, бо наука, по словам проф. Неедлього, це не пишна царівна у якомусь заклятому замку, що про нього всі говорять з гордістю, але ніхто не намагається до нього ввійти. Доступ до нього повинні мати всі і вчені і невчені.

Учений, по думці Неедлього, повинен бути живим чоловіком. І таким є він сам. Він не замикається в чотирьох стінах свойого кабінету, але має отворені очі на життя свого і інших народів. Сміливо підходить до питань дня, старається пізнати правду, а пізнавши її проти всіх стає мужно в її обороні. Цікаво, як проф. Неедлі із світа тонів великих музик (головно Сметани), перейшов у реальний світ боротьби, де виробив собі непохитне становище. Він став беззастережним і безкомпромісовим борцем за соціяльну і політичну справедливість. Веесвітня війна показала йому, що стара політика, старий світ здискредитовані й пережиті. Ця політика мусить основно змінитися. І тому Неедлі звертається до тих, що виборюють волю свойому народові, щоби все були молоді, свіжі, щоби не переставали бути найреволюційнішим і найморальнішим чинником у будові нового життя. Свойому народові служить проф. Неедлі не тільки пером, але й живим словом. Кожну вільну хвилину — та чи в нього є яка? — краще неділі й свята проводить серед селян і робітників на тяжкій освідомлюючій роботі. Цілим його життям, його думками й працею кермує якийсь високий моральний приказ, якась сила, якій він не може опертися, а це **любов до свойого народу і віра в нього.** І своє монументальне, життєве діло, монографію про Сметану присвятив свойому народові на дорогу волі.

Для нас цінні мусять бути слова проф. Неедлього, якими кінчить свою студію про „Українську Капелю", а в якій дав доказ знання історії, культури і музики українського народу. Він знайшов в українськім народі дві основні риси, а саме: бажання праці і змагання до правди. Це одинока дорога до побіди. Якщо український нарід тою дорогою піде, якщо пильно буде працювати над собою і для себе, то побіда його не мине. А буде це побіда [illegible] і благословенна, не тільки для українського народу, але й для цілого людства, бо це буде побіда людяности, поступу і права.

І ці слова, які [illegible] бути [illegible] [illegible] праці, український [illegible] [illegible] чки.

тету. Із Берліна повідомляють офіціяльно, що німецькі летуни Кель і Гюненфельд відмовились від гостини в екскайзера; зате вони їдуть в Англію. — На франц. кораблі „Ірені", що приїхав із Туніса до Марсейлі ствердили крадіж 300 цінних пакетів. — Директор льондонської поліції Горвуд подався до димісії у зв'язку з останніми невдачами відділу тайної агентури.

— **Приборкана „оперова зоря".** Співачка віденської опери Марія Єріца, підчас останніх своїх виступів у Парижі, образилась, коли дістала нижче відзначення від франц. уряду, ніж деякі інші артисти і признану їй почесть відкинула. М-ство освіти само зміркувало, що зробило помилку і тепер хоче її направити так: Єріца дістане віддаку „старшинської пальми" і портрет від міністра освіти Ерріо з його власноручною присвятою.

— **За „Марсельєзу".** У мадрідськім „Урядовім Вістнику" видрукований присуд повітового суду в Торедьодонар на бурмістра згаданого міста, священика і трьох громадян, засуджених на 10.000 пезет за те, що на хрестинах внука бурмістра казали органістові грати „Марсельєзу".

— **Магомеданська релігія европеїзується.** У Константинополі склали університетську комісію для приготовлення пляну як зреформувати радикально мусулманську релігію в турецькій республиці. Комісія вийшла з основної думки, що релігія це інституція соціяльна. Тому вона мусить рахуватись з домаганнями сучасної доби собто поступу. Отже пропоручає такі реформи: звичай роззуватись перед мечетом треба скасувати; у мечеті слід завести сидячі місця для вірних; турецьку літургійну мову треба заступити арабською; для зміцнення святочної поваги богослужень треба завести спів і музику.

— **Де відвикають від пива.** Пивовари Мюнхена сильно зажурені бойкотом проголошеним баварцями проти славного пива. За останні роки вживання пива в Мюнхені зменшилось на 30 прц., а одночасно сильно зріс смак до молока. Коли в жовтні минулого року пивовари зорганізували великий „пивний базар" мюнхенці воліли на нім... молоко. Видко, що випите мюнхенськими предками море пива „відбивається" їхнім нащадкам як тепер.

— **Невикористані архіви.** Ленінградське архівне бюро має 3000 надзвичайно цінних збірок архівного матеріялу з переддеволюційної доби, досі невикористаних. Воно повідомляє, що багато людей витрачує часто чимало енергії, щоби розвязати самостійно питання розвязані в них архівах.

Театри.

Міський великий театр:

6-го г. 7·30 веч. „Турандот",

7-го г. 7·30 веч. „Турандот".

Міський „Театр Новин":

6-го г. 8·30 веч. виступ театру „Qui pro Quo".

7-го г. 8·30 веч. виступ театру „Qui pro Quo".

КІНА.

„Палас": „Дива та чудеса джунглей", „Америка забавляється".

„Лев": „Вона має дещо".

„Аполльо": „Цупілько" гарної дами.

„Фатаморгана": „Королева Мулен-Руж".

„Байка": „Спедюнки і гріхи Парижа".

Сучасні спортові городи.

Під увагу всім приятелям українського спорту.

Під вавою, коли в нас цілковито видуване і технічне уряджения найбільшої української спортової площі, площі „Сокола-Батька" у Львові, стоїть на першім пляні, було би вказаним звернути увагу на те, як розвязується питання змагових площ у інших народів. З нагоди відкриття великого берлінського руханково-змагового тижня від 3—10 червня 1928 р., мав я змогу, як заграничний кореспондент, брати участь в окружній поїздці, котру влаштувала управа міста Берліна в ціли перегляду берлінських площ і городів. З того приводу подаю кілька слів.

Плекання руханки і змагу зросло безмірно в Німеччині, головно по війні. Головним змаганням не є рекордові осяги одиниць, але популяризація змагу і руханки та поширювання їх серед найширших мас населення. Великі здобутки, які Німеччина в цім напрямі осягнула, видно найкраще на тім, що також і обеззброєний нарід, котрому не дозволено своє мужеське населення вишколювати підчас військової служби, може виховати здорове й сильне покоління, скоро лише зуміє притягнути молодь уже від дитинства до гартування тіла. І саме ту ціль мають сповнити передусім німецькі спортові городи.

Сучасний німецький спортовий город має 3 завдання: 1) він має служити бовищем для змагунів, які можуть там відбувати свої вправи та змагання у всіх ділянках спорту; 2) він має служити місцем відпочинку для цілого населення, котре в цей спосіб зближається до спорту і змагу; 3) він має служити місцем забав для дітей, яких в цей спосіб виховується не лише на свіжім воздусі та під проміннями сонця в здоровлю, але які також уже від ранньої молодости несвідомо заінтересовуються тілесними вправами.

Отсим трьом вимогам відповідають усі сучасні спортові площі, уряджені в останніх роках у Берліні. Передовсім в густозаселених робітничих дільницях створено городи, які своєю величиною (город над озером Плецен у дільниці Веддінг займає площину на 300 гектарів) вказують, з якою енергією та з якою далекозорістю в будучність приступали німці до свого завдання. Такі городи основувано переважно на пісковатих, занедбаних просторах, над болотнистими малими озерами, на периферіях міста, як також на невідповідних під будову місцях в самім місті.

Сотки робітників **(переважно безробітних), як також самі члени ріжних спортових товариств і союзів (які працюють безплатно і добровільно!)** виконали ґіґантичне діло.

В такім городі, (яких сьогодні в Берліні велика скількість) знаходиться по середині на найбільше підхожім місці грище і місце до вправ. Тут міститься: грище до копаного мяча, грище до ручного мяча та гольфа, біжні, токи, скічники, вметні: кулею, ратищем і т. д., недалеко зпоза ситківкові токи, засом теж стрільниці до стріляння з крісів малого калібру, а де є близько вода, і плавальні. Площі є взірцево влаштовані: всюди бачимо стоміжниці (часто покриті, тільки побудовані на взір старинного амфітеатру, підвисшувані степенями), як також одягальні для вправляючих, заосмотрені умивальнями та купальнями. Грища по більшій части так устроєні, що дуже велика кількість спортовців може рівночасно вправляти ріжними приладами.

Довкруги грища бачимо в модерних городах травники, парки і дороги до проходів, де населення даної дільниці міста може провести свобідний і відпочинковий час і рівночасно приглядатися до вправ. Найбільше відвідують люди спортові площі, положені над озерами, де можна в горячий час і скупатися (в купальні на спортовій площі „Реберг" купається часом нараз 25—30.000 людей!)

На площах для населення є місця для діточих забав: пісок, брідники (брідні), керниці, штучні ставки і т. д. Сюди і на великі, окремо устроєні поляни випроваджують в літі родичі свої діти і вони перебувають цілий день на свіжім повітрі. Також школи висилають в деяких днях тижня діти до городу і тут відбувається наука.

Зокрема треба сказати і про фонди, бож дійсно величезні суми пожирають отсі спортові городи. Поодинокі дільниці самі по більшій части доставляють засобів на удержання городу, а управа міста лише час до часу дає допомоги. Управа площі не змагає до осягнення великого доходу: гроші відвідуючих площу служать лише на удержання площі.

Ціна вступу виносить прим. 20 фенігів від особи, а 5 ф. від дитини. Хоч вартість такого городу велика, не знаходимо там надмірного числа сторожів, тільки кожний прохожий знає, що це, так сказатиб, його власність і він уникає всього, що нищилоб уряджения і дерева городу. Одним словом: культура.

Спортові городи, що масово повстали в Німеччині по війні, виказують змагання тієї високо культурної нації: охоронитися вишколенням тіла від дегенерації звязаної з усяким поступом культури і виховати таке покоління, яке, повне сили й відваги, підійме боротьбу за таке істнування свого народу, яке він хоче мати.

З цеї цілої акції і ми можемо навчитися багато і використати цей практичний досвід німців, який для будучности нашого народу може мати велике значіння.

Р. Ярий,

член „Союзу приятелів українського спорту" в Берліні.

Дописи.

КОЛОМИЯ. (Свято-концерт у 40-ліття Народнього Дому.) З приводу 40-літних роковин з дня оснування Товариства „Український Народній Дім" в Коломиї відбулося дня 7. червня ц. р. велике ювилейне свято. Рано відправилася в парохіяльній церкві Служба Божа, а вечером відбувся в салі Каси Ощадности святочний концерт. Не будемо спинятися на привітному слові і рефераті про історію Нар. Дому, згадаємо тільки кількома словами про мистецький бік програми концерту, на яку зложилися: сольоспіви п-и Одарки Левицької і д-ра Сірка, скрипкове сольо проф. Е. Перфецького, виступ мішаного хору „Коломийського Бояна" і його ж орхестри та деклямація д-ра К. Кисілевського зі Станиславова. З виконавців на перше місце вибилася п-я Левицька, що співала Людкевича „Піду від вас", Лисенка „Айстри" й Верді арію з „Маскенбалю", а як наддатки „Думу про Нечая" й арію з „Тоски". Голос нашої співачки сильний, повний і звучний, вона орудує ним вміло і шляхотно. Не диво, що її виступ в Коломиї увінчався великим успіхом, що оплески і признання змагалися по кожній відспіваній нею пісні, що й по другій її точці засипано цвітами. З інших виконавців сольових точок відмітимо ще проф. Перфецького, що збирав теж ураган оплесків і д-ра Сірка, нечужого в Коломиї, що співав „Ой вербо, вербо" Людкевича й арію з „Тоски". Окремо слід згадати про знамениту з кожного погляду деклямацію д-ра К. Кисілевського. Інші точки програми — це були виступи орхестри „Колом. Бояна" (на початку концерту) і хору „Кол. Бояна" („Хустина" в супроводі орхестри — на закінчення концерту). І хор і орхестра вишколені незвичайно гарно дирігентом д-ром Станигим. Загально свято-концерт випало дійсно величаво і залишило по собі найкращі споминн.

С.

Філятелістичний куток.

II. Зїзд українських філятелістів у Львові.

Перший зїзд українських філятелістів, який відбувся минулого року, дав почин до організації українських збирачів під Польщею. До того часу українські філятелісти не мали ніякого свойого товариства. Щойно за ініціятивою редактора „Українського Філятеліста" (Відень) д-ра Івана Турина відбувся в 1927 р. Зїзд українських філятелістів у Львові, на якому вибрано ініціятивний комітет в особах п.п. Гладиловича, Кипріяна, Корчинського та Єзерського, котрий мав удержати статут і повести працю на полі філятелії. З ріжних причин цей комітет не міг як слід виповнити свого завдання.

II. Зїзд українських філятелістів відбувся дня 30. червня ц. р. у Львові в салі Наук. Т-ва ім. Шевченка. Зїзд відкрив д-р Миколаєвич, витаючи теплими словами заслуженого на полі української філятелії редактора д-ра Ів. Турина і всіх учасників зїзду. Опісля висував справу організації українських філятелістів під Польщею, зокрема у Львові. Як зразок організації подав німців, котрі значно скорше, як ми зацікавились українськими марками й оснували вже в 1919 році „Украіне-Філятелістен Фербанд". На чолі цього Союзу стоять найвизначніші німецькі філятелісти-дослідники. Крім цього в німецькій філят. літературі є поважне число книжок, присвячених українському маркознавству.

З черги п. Корчинський подав короткий огляд праці ініціятивного комітету. Ми довідалися, що українські філятелісти зробили в 1927 році пять засідань, але недостача своєї домівки не дала можности розвинутись задуманому товариству. Це було погодовшою перепоною, тимбільше, що ріжні наші установи обіцювали нам кімнату, а в останній хвилині її відмовляли. Всеж таки українські збирачі провадили між собою обмін марок і вели переписку із заграничними філятелістами. В році 1927 зорганізував п. Корчинський перший філятелістичний курс при пласті. В курсі взяло участь 25 учасників з додатнім вислідом.

Опісля п. Корчинський прочитав проєкт статуту української філят. організації. Ухвалено, що деякі поправки до того статуту має виготовити новоізбраний комітет і предложити його владі до затвердження.

Цінний реферат з приводу 10-ліття української марки та українського філят. руху виголосив ред. „Українського Філятеліста" д-р І. Турин. Згаданий реферат друкуватиметься в „У. Ф." і потім вийде окремою відбиткою (Бібліотека „Українського Філятеліста" ч. 1.

Після короткої дискусії приступлено до вибору нового комітету. Внесення п. Кипріяна, щоб новоізбраний комітет уконституувався як виділ „Товариства Українських Філятелістів" у Львові і започаткував серіозну працю, принято одноголосно. В склад виділу входить: д-р Д. Миколаєвич — голова, о. К. Загайкевич — заст. голови і провідник обміну марок, В. Вейчак — секретар, п. Боднар — скарбник, К. Мулькевич — прес. референт. Новий виділ постановив доложити всіх старань, щоби ще цього року українські філятелісти мали своє статутове товариство.

Слід зазначити, що о. Загайкевич, ідучи на руку нашим збирачам, віддав радо свою кімнату до розпорядимости товариства. Зїзд закрив д-р Миколаєвич, після чого зроблено фотографічну знимку. На зїзд прислав привітну телеграму п. С. Шрамченко з Ченстохови і клюб філятелістів з Коломиї.

К. М.

Зі спортового життя.

„Ропник" (Борислав) — Стшелец (Борислав) 5 : 2.

Розіграно ці змагання дня 29. VI. н. р. „Ропник" у цьому сезоні веде перші у цілому нафтовому басейні, невпинно побиваючи своїх суперників. Цікаво було б побачити змагання цеї багато обіцюючої дружини з котроюсь із сильніших м./л. Чи не приїхав би колись „Ропник" до Львова?

Всі українські діти до української школи! — Хто минає рідну школу і посилає дитину до чужої школи, той ворог своєї дитини й української нації!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ОГОЛОШЕННЯ.

За оголошення Редакція не відповідає.

Повідомлення.

Маємо честь повідомити, що дня 1 липня відкрили ми кімнату до снідань як також торгівлю делікатесів, вина і кольоніяльних товарів.

Нашим стараннням буде вдоволити П. Т. Публику під кождим оглядом тим більше, що власники цього ново отвореного льокалю є фахівцями, з яких перший як був співробітник першорядних заведень гастрономічних, другий знов як був співробітник кольоніяльного відділу знаної фірми А. Шковрон у Львові, дають певність совісних цін і доброї обслуги П. Т. Гостей.

З поважанням
ВОЛОДИМИР СВИСТУН і ЙОСИФ ШКОВРОН
Торгівля кольоніяльних товарів, делікатесів, вина і кімнати до снідань"
31 1-1 **ЛЬВІВ**, вул. Личаківська ч. 17.

Подяка.

Всечеснійшому Отцю Майорові Нагурянському у Варшаві складаю отсею дорогою сердечну подяку за безінтересовний труд коло похоронів мойого мужа бл. п. Івана Мисака.

Казимира Мисакова
з дільми.
28 1—1

Християнська Громада в Бориславі оголошує отсим

Офертову ліцитацію

на винайм або продаж абсорбцийної фабрики газоліни в Бориславі.

Оферти належить надсилати в закритих ковертах з написами: „Оферта на винайм згладно купно газолінярні" до дня 15. вересня п. р., відтак дня 15. вересня о год. 11-ій відбудеться відкриття оферт.

Управа Громади застерігає собі свобідний вибір згладно неузгляднення ніякої оферти. Рівночасно зазначується, що на случай принятття Управою одної з оферт, залежати буде переведення трансакції від затвердження відносної оферти Надзірною Владою.

Рефлектанти можуть оглядати обєкти від дня 1 липня п. р. почавши в годинах від 10-ої до 12-ої за попереднім зголошенням в бюрі Християнської Громади, де одержать близші пояснення що до вимог винайму, згладно купна.

Борислав дня 28. червня 1928.
9 3—3 Начальник Християнської Громади Інж. Роман Махніцкі в. р.

За редакцію відповідає Василь Мудрий. Видає Видавнича Спілка „Діло". З друкарні Видавничої Спілки „Діло", Львів, Ринок ч. 10.